

Protokoll

Mellomkirkelig råd (MKR)

23.-24.11.2011

Kirkens hus og Bymisjonssenteret i Tøyenkirken, Oslo

Til stede:

Kjetil Aano (leder) (ikke under sakene 38, 44, 46, 47, 48, 49 og 50), Helga Haugland Byfuglien (LVF-representant) (under sak 37 - LVF), Petter N. Dille (vara for Jakobe Olea T.H. Juul) (ikke under sakene 37, 38, 39 og 42), Karen Andrine Flatø, Ingvill Hagesæther Foss, Harold Holtermann, Oddhild Johnsen Klevberg, Henny Koppen, Aslag Lajord (vara for Anne Lise Brenna Ording) (ikke under sakene 36, 40, 41, 43), Nina Elisabeth Lind, Kjell Nordstokke, Erling J. Pettersen (BMs representant), Elise Sandnes (KEK-representant) (ikke under sakene 38 og 39), Helje Kringlebotn Sødal, Atle Sommerfeldt (KNs representant) (under sakene 40, 41, 42, 43, og 45) og Stina Frøvoll Torgauten (under sakene 43, 45 og 46)

Forfall:

Kjetil Fretheim (KISP-leder), Harald Hegstad (TN-leder), Jakobe Olea T.H. Juul, Jenny Skumsnes Moe (LVF-representant), Anne Lise Brenna Ording og Erlend Rogne (KEK-representant)

Gjester:

Per Anders Nordengen

Til stede fra sekretariatet:

Berit Hagen Agøy (generalsekretær), Per Kristian Aschim, Liv Janne Dehlin, Knut Hallen, Estrid Hessellund, Jens-Petter Johnsen, Sven Thore Kloster, Hans-Jürgen Schorre, Einar Tjelle, Gunnar Westermoen, Ole Inge Bekkelund og Synnøve Hinnaland Stendal

Som vanlig ble hver sak presentert av en saksordfører. Møtet ble ledet av MKRs leder Kjetil Aano og MKRs nestleder Ingvill Hagesæther Foss.

Torsdag 24. nov. ble MKRs 60-årsjubileum markert i Bymisjonssenteret på Tøyenkirken med Knut Vollebæk som hovedtaler med tema: *MKR – kirkens politiske aktør?*

Av programmet ellers kan nevnes:

- *60 år på 30 minutter – glimt fra historien* v/generalsekretær Berit Hagen Agøy.
- *Utfordringer til MKR fra det økumeniske fellesskapet* v/generalsekretær Ørnulf Steen fra Norges Kristne Råd

- *Globalt engasjement i menighetene* v/ Kari Jordheim, leder av Den norske kirkes nord/sør-informasjon (KUI)

Det var også *gudstjeneste* i kirkerommet på Tøyenkirken med Harold Holtermann som liturg og Kjetil Aano som taler. Musikalske innslag var ved Andreas Utnem og Carl Petter Opsahl.

Saksliste

- Sak MKR 36/11: Protokoller
- Sak MKR 37/11: Saker i de økumeniske organisasjonene
- Sak MKR 38/11: Orienteringssaker
- Sak MKR 39/11: Referatsaker
- Sak MKR 40/11: COP 17
- Sak MKR 41/11: Skaperverk og bærekraft (KM-sak) – Innspill fra MKR
- Sak MKR 42/11: Misjon til forandring - Utfordringene fra Edinburgh 2010 (KM-sak 2012)
- Sak MKR 43/11: Den norske kirkes søsterkirkerelasjoner
- Sak MKR 44/11: Oppnevning av leder for Teologisk nemnd 2012-13
- Sak MKR 45/11: Den norske kirkes ordning etter 2013 - Innspill fra MKR
- Sak MKR 46/11: Den norske kirkes nord/sør-informasjon (KUI) - Virksomhetsplan og budsjett for 2012
- Sak MKR 47/11: Oppnevning av medlemmer til Nådens Fellesskap 2012-2015
- Sak MKR 48/11: Oppnevning av medlemmer til KISP 2012-15 og leder for KISP 2012-13
- Sak MKR 49/11: Formalisering av Kontaktgruppa med IRN og oppnevning av medlemmer
- Sak MKR 50/11: Oppnevning av medlemmer til Bibelselskapets representantskap 2012–2015

MKR-36/11 Vedtak:

1. Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råd 14.-16. september 2011

Forslag til vedtak

Protokollen ble godkjent.

2. Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råds arbeidsutvalg 13. oktober 2011

Forslag til vedtak

Protokollen tas til etterretning.

MKR 37/11 Saker fra de økumeniske organisasjonene

MKR's behandling:

For at MKR skal kunne utføre sitt oppdrag på best mulig måte, et det svært nyttig med god kjennskap til de økumeniske organisasjoner. Derfor ønsker MKR at det nye rådet som velges i 2011, får anledning til å legge et av rådsmøtene til Genève, slik man har hatt tradisjon for tidligere. Rådet ber om at dette prioriteres i 2012- eller 2013-budsjettet.

Det er ønskelig at sekretariatet jobber videre med den økumeniske handlingsplanen som rådet får til behandling i 2012, da Dnk nå må ta stilling til en del større økumeniske, strategiske spørsmål i Europa.

Norges Kristne Råd (NKR)

Vedtak

MKR tar protokoll fra styremøte i Norges Kristne Råd 29. september 2011 til orientering.

Kirkenes Verdensråd (KV)

Vedtak

Mellomkirkelig råd tar følgende saker til orientering:

1. Rapport fra møte i Nordisk og Baltisk Faith and Order (Kirkenes Verdensråd), København, 5.-6. september 2011
2. Orientering om Arms Trade Treaty-kampanjen

Community of Protestant Churches in Europe (CPCE)

Vedtak

Rapport fra møte med kardinal Koch i Roma, 27.9.2011 og møte i CPCE-rådet i Firenze 28.9.-1.10.2011 tas til orientering. Rådet ser fram til en bredere drøfting av europeisk kirkefelleskap på sitt møte i mai 2012

Porvoo

Vedtak

Mellomkirkelig råd tar følgende saker til orientering:

1. Kommuniké fra Porvoo Primates Meeting, 3.–5. oktober 2011
2. Rapport fra Porvoo Contact Group Meeting, 5.–7. oktober 2011
3. Kommuniké fra Porvoo Consultation on Marriage, 1.–4. november 2011-14

Konferansen av europeiske kirker (KEK)

Vedtak

Mellomkirkelig råd tar rapporten fra sentralkomitémøte i KEK 21.-24. september 2011 til orientering.

Det lutherske verdensforbund (LVF)

Vedtak

MKR tar følgende saker til orientering:

1. Referat fra møte i Nasjonalkomiteen i LVF, Oslo 13.10.2011
2. Muntlig orientering om LVFs europeiske kirkelederkonferanse i Ostrava, Tsjekkia 11.-14. mai 2012
3. Muntlig orientering om ”Re-forming Community Diakonia in Europe”, en strategisk prosess 2011-2013.

MKR 38/11 Orienteringssaker

1. Hørings svar fra Mellomkirkelig råd for Den norske kirke på høringsnotat om rituell omskjæring av gutter
2. Hørings svar fra Mellomkirkelig råd for Den norske kirke på NOU 2011:14 Bedre integrering
3. Hørings svar fra Mellomkirkelig råd for Den norske kirke - NOU 2010: 12 Ny klageordning for utlendingssaker
4. Vi deler – Globale perspektiver i trosopplæringen
5. Fellesuttalelse med IRN om religiøs ekstremisme
6. Delegasjonsreise til Midtøsten
7. Ressursmateriale for konfirmanter om antisemittisme og religiøse minoriteter

8. Trosfrihet på norske asylmottak
9. Engasjement for konvertitter og nemndbehandling
10. Uttalelse om situasjonen i Egypt og Syria

Mellomkirkelig råds behandling:

Pkt. 10: Det ble lagt fram et forslag til uttalelse om Egypt og Syria på møtet.

MKR-38/11 Vedtak:

1. Pkt. 5: MKR berømmer sekretariatet for et svært viktig og godt arbeid med fellesuttalelsen om religiøs ekstremisme.
2. Mellomkirkelig råd vedtar uttalelsen ”**Egypt og Syria må respektere trosfriheten og beskytte sivile**”. Uttalelsen følger vedlagt.
3. Mellomkirkelig råd tar sakene til orientering.

MKR 39/11 Referatsaker

1. Protokoll fra møte i KUIs prosjektkomité 26.9.2011
2. Referat fra møte i Samarbeidsråd for menighet og misjon 6. oktober 2011
3. Protokoll fra Samisk kirkerådsmøte 14.-16.9.2011
4. Protokoll fra rådsmøte i Samarbeidsrådet for tros- og livsynssamfund (STL) 20. september 2011
5. Protokoll fra møte i kontaktgruppa med Det Mosaiske Trossamfund 5.9.2011 (u.off. § 14.1)
6. Protokoll fra møte i kontaktgruppa mellom Islamsk Råd Norge og Mellomkirkelig råd for Den norske kirke 14. september 2011 og 2. november 2011 (u.off. § 14.1)
7. Referat fra KR 26.-28.9.2011
8. Protokoll fra møte i KISP 6. oktober 2011

MKR-39/11 Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar referatsakene til orientering.

MKR 40/11 COP 17

Sammendrag

Det internasjonale klimatoppmøtet COP 17 arrangeres i Durban, Sør-Afrika, 28.11.-9.12. Forhandlingsdelegasjoner og politiske ledere fra hele verden møtes her for å forhandle

om de ulike lands forpliktelser til å kutte i klimagassutslipp og betale for tilpasning og utslippskutt i fattige land. Som en del av Skaperverk og Bærekraft er Mellomkirkelig råd med på å mobilisere blant annet gjennom en felles underskriftsaksjon, gjennom arbeid gjennom klimagruppa i ForUM og deltakelse under selve møtet i Durban. Den økumeniske og tverreligiøse kampanjen ”We have faith – Act now for climate justice” er her viktig, og med betydelig norsk økumenisk deltakelse.

MKR-40/11 Vedtak:

Mellomkirkelig råd vedtar uttalelsen ”**En bindende og rettferdig klimaavtale nå!**”
Uttalelsen følger vedlagt.

MKR 41/11 Skaperverk og bærekraft (KM-sak) – Innspill fra MKR

MKR-41/11 Vedtak:

MKR har følgende innspill til Kirkerådets behandling og formulering av forslag til vedtak for Kirkemøtet:

Generelt om arbeidet på saksfeltet

Det bør understrekes at dette er et dypt moralsk og teologisk spørsmål. Kirkene hører til blant de viktigste påvirkningsaktører globalt sett. Også her hjemme har mye skjedd, og det må være en viktig oppgave for kirken å være opinionsdannende i denne saken.

Vedtaket bør gi en tydelig bekreftelse av samarbeidet med Kirkens Nødhjelp og Norges Kristne Råd og det mandatet samarbeidspartnerne er gitt.

Det er viktig å utvikle en mediestrategi både for prosjektet og kirkens eget arbeid.

Strekpunktet om kirkens eget miljøansvar bør nevnes tidlig i vedtaket.

Kirkens videre arbeid bør formidle tydelig at kirken har både tro og håp. Dette kan gjøres bl.a. gjennom formidling av gode eksempler, erfaringer og ”stemmer”.

Til prosjektets videre arbeid:

Vedtaket bør forsøke å tydeliggjøre adressatene i vedtaket bedre: a) kirken, b) politikken.

Vedtaket bør spisses mer mot Klimameldingen og Norges forpliktelse til utslippsreduksjon hjemme. Kirken må kunne gi støtte til upopulære tiltak når det er nødvendig. Arbeidet mot stortingsvalget 2013 må vektlegges.

Når det gjelder punktet om å være dialogarena, bør prosjektet ta initiativ til dialog med oljenæringen om etiske dilemma i olje- og gassproduksjonen.

Til Dnks egen arbeid:

Det er svært viktig med en god og konkret oppfølging av grønne menigheter og det påbegynte arbeid rundt sertifisering av egne internkonsulenter for miljøfyrtårn-sertifiseringen. Bispedømmene bør få en tydelig rolle i denne oppfølgingen.

Vedtaket bør konkretisere mål der det er mulig, for eksempel ved å antyde måltall; forankring i både menighetens og bispedømmenes årsplaner og -rapporter. Det bør vises til å tenke dette integrert i lokale planer for diakoni, trosopplæring og forkynnelse/ gudstjenestereform. Diapraksis som uttrykk for tverr-religiøst samarbeid på dette området bør også vektlegges som mulig handlingsarena.

MKR 42/11 Misjon til forandring - utfordringene fra Edinburgh 2010 (KM-sak 2012)

MKR-43/11 Vedtak:

Mellomkirkelig råd anbefaler Kirkerådet å foreslå for Kirkemøtet å fatte følgende vedtak:

1. Den norske kirke er en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke som sammen med hele den verdensvide kirke skal forkynne evangeliet om Jesus Kristus i nærvær, handling og ord, lokalt og globalt. Kirkens misjonsoppdrag skal forvaltes med glede, stolthet og frimodighet fordi utgangspunktet for all misjon er Guds kjærlighet i Jesus Kristus. Vårt misjonsarbeid er en tjeneste i forvandlingens og forsoningens tegn som myndiggjør oss til å være Kristi etterfølgere.

Kirkemøtet registrerer med glede en økende erkjennelse av at misjon angår hele lokalmenighetens virke, og at Den norske kirke står sammen med den verdensvide kirken i et misjonsoppdrag hvor evangelisering og diakoni hører sammen.

Edinburgh 2010-markeringen synliggjorde tilnærminger mellom den evangelikale bevegelsen og den økumeniske bevegelse ved at begge tradisjoner tydeliggjorde at misjon handler om å forkynne evangeliet både i ord og gjerning. Kirkemøtet registrer også med glede en økende bevissthet i det globale økumeniske fellesskapet om sammenhenger mellom misjon, respekt for menneskerettigheter og vern om skaperverket. Alt dette inspirerer til fornyet misjonsengasjement i vår kirke og oppmuntrer oss til et videre perspektiv og nye samarbeidsrelasjoner i norsk misjonsarbeid.

Kirkemøtet utfordres av trossøsken i andre deler av verden, slik det bl.a. ble uttrykt av evalueringsteamet fra sør som deltok i Edinburgh 2010-markeringen i Oslo. De viste oss hvorledes disippelskap - et liv i etterfølgelse og forsoning - henger sammen med spiritualitet og åndelig fornyelse. Dette angår på en særlig måte oss som kirke og som kristne enkeltmennesker i et av verdens rikeste land. Vi utfordres alle til å leve i tråd med Guds vilje i vårt forvalteroppdrag, nestekjærlighet og i arbeid for

rettferdig fred. Skal vårt vitnesbyrd bli troverdig, må også våre liv vise at vi er Kristi etterfølgere.

Kirkemøtet ser SMM som et godt og tjenlig redskap for misjonsarbeid i Den norske kirke. Men Kirkemøtet gleder seg også over andre misjonsorganisasjoner, diakonale organisasjoner og institusjoner og barne- og ungdomsorganisasjoner som bidrar til å realisere kirkens helhetlige misjonsoppdrag.

2. Kirkemøtet utfordrer menighetene:

- a) Kirkemøtet utfordrer menighetene til å virkeliggjøre sammenhengene mellom misjon, diakoni og økumenikk, for å synliggjøre enheten i Kristus og det globale fellesskapet i tjenesten. Menighetens helhetlige misjonsengasjement bør styrkes i forkynnelsen, synliggjøres i gudstjenester og i lokale planer for trosopplæring, diakoni og kultur.
- b) Kirkemøtet utfordrer menighetene til å konkretisere hvorledes disippelskap kan realiseres i vårt samfunn, gjennom bl.a. å bli 'grønne menigheter', be for den globale kirken i alle gudstjenester og øke ofringene til misjon og internasjonal diakoni betydelig. Kirken må også utfordre alle sine medlemmer til personlig givertjeneste og forbruksmønstre som bidrar til global rettferdighet og vern om skaperverket.
- c) Kirkemøtet ser det som naturlig at alle menigheter har minst én misjonsavtale i rammen av SMM eller andre misjonsorganisasjoner. Misjonsavtalene bør uttrykke fellesskapet i den verdensvide kirke og gjensidige relasjoner. Like naturlig er det at alle menigheter samtidig er engasjert i internasjonal diakoni gjennom Kirkens Nødhjelp eller andre diakonale organisasjoner.
- d) Misjon, diakoni og annet internasjonalt og økumenisk samarbeid bør beskrives i menighetenes rapportering, og bør etterspørres av biskoper og proster.

3. Kirkemøtet utfordrer bispedømmene:

- a) Kirkemøtet oppfordrer alle bispedømmer til å synliggjøre misjonsutfordringene i sitt strategiarbeid og videreutvikle SMM-samarbeidet.
- b) Kirkemøtet oppfordrer, i tråd med Strategiplan for samisk kirkeliv, SMM sentralt og misjonsrådgiiverne i de tre nordligste bispedømmer til, i samarbeid med Samisk kirkeråd, å arbeide for økt andel av urfolksrelaterte misjonsavtaler i Den norske kirke generelt og samisk kirkeliv spesielt.

4. Kirkemøtet utfordrer de sentralkirkelige råd:

- a) Kirkemøtet oppfordrer Mellomkirkelig råd til å lage ressurs- og studiemateriell som bringer impulsene fra Det lutherske verdensforbund og Edinburgh 2010-markeringen ut i menighetene. Dette må skje i samarbeid med misjonsorganisasjonene.

- b) Kirkemøtet oppfordrer Samisk kirkeråd og Mellomkirkelig råd til å arbeide videre med forsoningsprosesser i forhold til de sår norsk misjon har vært med på å skape.
- c) Kirkemøtet ber Mellomkirkelig råd gjøre Oslokoalisjon for tros- og livssynssamfunn sine Recommended Ground Rules for Missionary Activities kjent i menighetene.
Kirkemøtet forventer at all misjonsvirksomhet i Den norske kirke og i samarbeidende misjonsorganisasjoner, skjer i tråd med disse etiske retningslinjene.
- d) Kirkemøtet ber om at Bispemøtet og Mellomkirkelig Råd jobber videre med både religionsteologiske og praktiske spørsmål om kirkens forhold til andre religioner og det flerreligiøse samfunnet.

5. Kirkemøtet utfordrer SMM-organisasjonene

Kirkemøtet oppfordrer misjonsorganisasjonene til et sterkere økumenisk engasjement. Kirkemøtet ser det som naturlig at når SMM-organisasjoner samarbeider med kirker som er medlemmer av internasjonale økumeniske organisasjoner som Den norske kirke også er medlem av, så vil dette prege samarbeidet både hjemme og ute. Kirkemøtet vil særlig oppfordre SMM-organisasjonene til å delta i Nasjonalkomiteen for Det lutherske Verdensforbund, men også bidra økonomisk, og på annen måte, til å styrke Den norske kirkes samarbeid med de internasjonale økumeniske organisasjonene i deres misjonsengasjement.

MKR 43/11 **Den norske kirkes søsterkirkerelasjoner**

Sammendrag

Den norske kirke har samarbeidsrelasjoner på nasjonalt plan til tre kirker:

- Evangelical Lutheran Church in Southern Africa (ELCSA)
- Evangelical Church of the Lutheran Confession in Brazil (IECLB)
- Evangelical Lutheran Church in Jordan and the Holy Land (ELCJHL)

Samarbeidet med kirkene i Sør-Afrika og Brasil kan sees på som en videreføring av norsk misjonsarbeid inn i en kirkelig kontekst. For Sør-Afrikas vedkommende finnes det også bånd til ELCSA gjennom Mellomkirkelig råd (MKR) og Kirkens Nødhjelps (KN) arbeid mot apartheid og samarbeidet mellom Norden og Det sørlige Afrika. (Norden-Foccosa – videreført i Norges Kristne Råds One Body-prosjekt). Samarbeidet med Den evangelisk lutherske kirke i Jordan og Det hellige land har bakgrunn i ønsket om å sikre nærvær og en mer politisk rettet solidaritet med palestinske kristne. Alle disse avtalene er formet i forståelsen av at vi ønsker å bygge en vennsapsrelasjon mellom Den norske kirke og våre samarbeidskirker.

Det er nå gått en del år siden disse avtalene ble inngått, og det kan være nyttig å foreta en evaluering av hvorledes relasjonene fungerer med tanke på videre samarbeid.

MKR-43/11 Vedtak:

1. MKR ber sekretariatet starte en evaluering av Dnks nasjonale søsterkirkerelasjoner.
2. MKR ber om at Dnks samarbeidsrelasjoner blir drøftet på et Kirkemøte.

MKR 44/11 Oppnevning av leder for Teologisk nemnd 2012-13

MKR-44/11 Vedtak:

Mellomkirkelig råd oppnevner Stephanie Dietrich som leder i Teologisk nemnd for perioden 2012-2013.

MKR 45/11 Den norske kirkes ordning etter 2013 - Innspill fra MKR

MKR-45/11 Vedtak:

Mellomkirkelig råd ber sekretariatet utarbeide et notat til neste rådsmøte med konkrete innspill til hva MKRs hovedanliggender i det videre arbeidet med kirkeordning skal være.

MKR 46/11 Den norske kirkes nord/sør-informasjon (KUI) - Virksomhetsplan og budsjett for 2012

MKR-46/11 Vedtak:

Mellomkirkelig råd godkjenner KUIs virksomhetsplan og budsjett for 2012.

MKR-47/11 Vedtak:

Mellomkirkelig råd oppnevner følgende personer som medlemmer til samarbeidsrådet "Nådens Fellesskap" 2012-2016:

Hans Erik Ruud
Ingvild Osberg
Agder og Telemark biskop
Guro Hellgren (ut 2012)

MKR-48/11 Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd oppnevner følgende personer som faste medlemmer til KISP for perioden 2008-2011:

Kjetil Fretheim
Arnhild Helgesen
Johan Hindahl, Oslo (foreslått av KN)
Jorunn Jernsletten
Inger Anne Marie Pulk - med personlig varamedlem Arve Vesterfjell (begge foreslått av SKR)
Iver B. Neumann
Eilert Rostrup
Bjørge Sandkjær
Tom Sverre Tomren
Jens Aas-Hansen

Som fast møtende varamedlemmer oppnevnes følgende:

Mari Johansen Aune
Fredrik Glad-Gjernes
Leif Tore Michelsen

Norges Kristne Råd og KUI oppnevner hver sin observatør.

2. Kjetil Fretheim oppnevnes som leder i KISP for perioden 2012-13.

MKR-49/11 Vedtak:

MKR oppnevner for perioden 2012-2013 følgende personer som medlemmer til Kontaktgruppa mellom MKR og IRN:

Anne Hege Grung
Sunniva Gylver
Hanna Barth Hake
Olav Dag Hauge
Knut Kittelsaa
Line Marie Onsrud
Jan Opsal
Mellomkirkelig råds generalsekretær (ex officio)
Kirkelig Dialogsenterets daglig leder (ex officio)
Vara: Oddbjørn Leirvik

I tillegg oppnevner Norges Kristne Råd to observatører og Kirkens Nødhjelp én observatør til kontaktgruppa.

MKR-50/11 Vedtak:

Mellomkirkelig råd foreslår for Kirkerådet at følgende personer oppnevnes til Det Norske Bibelselskaps representantskap 2012 til 2015:

Kirkerådets direktør
Mellomkirkelig råds nestleder
Ingvar Nevland
Ann-Mari Aas
Ingeborg Jorid Vale

Rådet merker seg at det ikke er foreslått noen kandidat under 30 år, og ber om at dette må vektlegges ved senere oppnevninger.

To personer foreslått av SKRs sekretariat:

Ellen Cecilie Triumph

Nils Enar Bertil Jønsson

Neste møte i MKR: **29. februar-1. mars 2012.**

Vedlegg:

Uttalelser fra Mellomkirkelig råd:

En bindende og rettferdig klimaavtale nå!

Egypt og Syria må respektere trosfriheten og beskytte sivile